

IV. évfolyam. Pozsony, 1902. márczius 20. 3.szám.

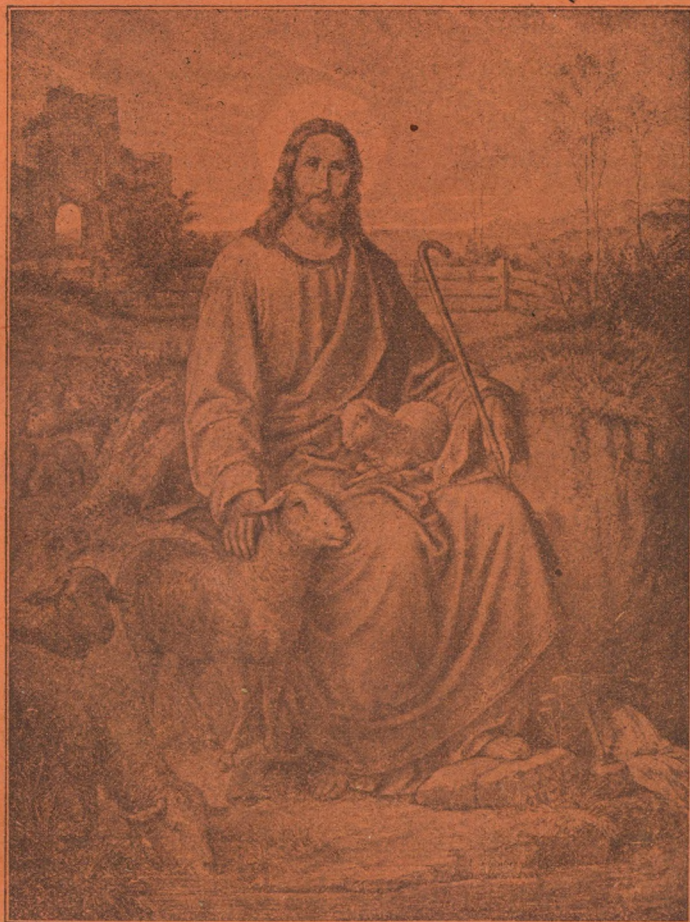
JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA
1 KORONA 20 HELLER

MEGJELENIK MINDEN HÓ 20-ÁN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 20-ÁN.

Egy szám ára 20 fillér.

BALASSA-GYARMAT,

A B.-GYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1902

TARTALOM.

Föltámadott! (Húsvéti ének)	Torkos László.
Krisztus az igaz szőlőtő	Kovács Sándor.
Luther aranymondásai (Folytatás)	Masznyik Endre dr.
Mennyei kar (Költemény)	Hegedűs István.
A kilenc meszely pénz (Ebeszélés)	Szívos Béla.
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. **Öt** előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA :
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Öltámadás!

(Krusvéri ének.)

Ölpattant a sírnak vára,
Tény árad égből Selgoflára,
Öltámadt, ki ott szenvedett!
Sír s anyázzal korá halalmán
S a hárszaxatnak birodalmán
Syőxalmet ül a szerefet.
A megnyílt sír üres,
Élőt ott ne keress,
A Megváltó,
Föld bűnért, ki onia vért,
A sír éjéből visszatért.

Sírfél kiknek szívé refteg
S kik árága koltat eltemettek,
Szent vigasz nyújt e sír nekik.
Borzadalmi a halálnak,
Mint könnyű álm, tovaszállnak,
Szívök reménynyel meglelik.
Nem ártíhat a halál,
Annak ki hitben áll.
Oki égi hit!
Kik hisz, remél, sírből kikél
S józussal egyesülve él.

Oki Megváltónk, nála néked,
Áldjon milljóknak ajka téged,
A föld színén mig ember él.
Kik leszálltál sírba értünk,
Legyen nálad szentelve élünk,
Melynek üdvéért szenvedél.
Üdvösség záloga,
El nem hagyunk soha,
Fogad szivünk,
Élünk, halunk, tied vagyunk
S neved dicséret ajakunk.

Torhos László.

Krisztus az igaz szőlőtő.

János ev. 15, 1—4 v.

A Megváltó tanítványaitól búcsúzik. Nehéz út várja: a nagy alakok, az emberiség igazi hőseinek biztos közös Golgothája, rajt ezer lélekkínzó gyötrellem s a harc után a hűre mosolygó örökké zöld pálmakoszorú. Érzí, hogy közel az óra, a melyben az Atya megdicsőíti őt, a kit az eltévelyedett ember megváltása végett e világra bocsátott. A nemzethálatalanság üvöltése, a mely az eljövendő napok gazdag történelméből feléje hangzik, az áruló júdási csók, a mely arcán ég, a szűrő tövisből font koszorú, a keresztfá alatt fájdalom-ban jajveszékélő édesanya képe nem tántorítja meg. Hiszen az az ő eledele, hogy cselekedje mennyei atyjának akaratját. De aggodalom szállja meg lelkét, ha arra gondol, mi lesz a nagy műből, a mit próféta lelkesedéssel megkezdett, ha távozik a földről. Kisarjad-e, hatalmas sudárba szökken-e a mag, a mit a jövendő kétes reményeért vetett az emberi szívekbe? Felnő-e, mint a mustármag, terebélyes fává, amelynek dúslombú ágain megpihennek, fészket raknak az égnek madarai? Nem száll-e méltatlan, tékozló kezekre a drága örökség, az igaz gyöngy, Isten országa, a mit mennyből, az eszmények tökéletes, de elérhetetlen világából lehozott a földre, az anyag és erő e durva birodalmába? Tünődik azon, vajjon elegendő jel lesz-e messiási méltósága, tanításának igazsága mellett a vértanú-halál, a mit elszenved a világ bűneért? A fenséges nagy eszme, a minek megvalósítását fölszabadított lelkek elé tűzte ki örök életcélul, a minek diadaláért hódító hadjáratra küldte azokat, a kik benne hittek, mire milliók tulajdonává lesz, kelet és nyugat népeiben gyökeret ver, nem válik-e sárrá a földön? nem válik-e szomorú, kárhuzatos bilincscsé, a mit egy újabb feltámadásnak, egy későbbi prófétának kell kérlelhetetlen kézzel összetörnie? A hagyaték kezelői, őrizői az evangéliomot, amelynek jegyében győzniök vagy halniök kell, nem fertőztetik-e meg a földi nagyság és hatalom csábító gyümölcseért a kufár szív, kalmár lélek mohóságához illően silány, becstelen alkuvál, a mely a keresztyénséget a világ engedelmes eszközévé teszi, akarattalan rabszolgává, a kitől a közerkölcs szigorú, igazságos bírálata helyett meghúnyáskodó hódolást vár? Mindnyájan elképzeljük ez aggodalomnak emésztő hatalmát, bár átérezni nem bírjuk. Ez csak egyes választott lelkek kiváltsága. A szülő, a ki rettegéssel bocsátja el karjai közül gyermekét az ismeretlen jövő országútjára; a lelki pásztor. a ki szomjúhozó nyáját ezer kísértés nyilatól ostro-

molva, szakadatlan reménykelés és hervadás közepett tereli az élet vizéhez; a tanító, a ki gondos, fáradhatatlan kertészkézzel gyomlálja ki növendékei lelkéből a tolakodó dudvát s mégis minden reggel talál legalább egy konkolyszálat a tisztának hitt vetés között; a hazafi, a ki lankadtan kidől a munkából s lelkének legszentebb álmait satnyább, önzőbb, gondolkodásban idegen nemzedékre kell hagynia, a mely az örökségnek értékét sem ismeri, nemcsak elképzelni tudja, de át is érzi annak a belső viharának félelmes erejét, a mit a bizonytalanság gyötrő érzete vert föl a művén csüggő Jézus lelkében.

Nagy és rettenetes hatalom a kétség. Veszni tér, ha egyszer forgójába került, a gyenge lélek. De a szeretet, a mit a próféta érez az eszmény iránt, a melynek diadaláért nyugodtan s hősi elszánással önmagát hozza áldozatul, a kétségnél is hatalmasabb. A kétség lever, megbénít, elcsüggeszt, végre kishitű lemondásba hajt, a prófétai szeretet és hűség felemel, lázas és idegfeszítő munkára ösztönöz még a biztos kudarcral, a teljes reménytelenséggel szemben is. Drága a veríték, mely e tündöklő célért omol, édes a gond és fáradalom, boldogság a szenvedés, ha az eszményhez közelebb jut általa. Jézus, midőn válni készül, habozó tanítványait megerősíti a következő nagy harcokra; mintegy fölvertezi őket minden tévedés, botlás és ellankadás ellen. Földidéri lelkökben a lezajlott mult közös emlékeit s tanulságképen összefoglalja tanítását alapigénkben, a mely vallásának főgondolatát tisztán kifejezi a szép költői forma által. E megragadó hasonlatban, a mit a szerette tanítvány keze örökített meg, benne van a keresztyénség és a keresztyén ember életeszménye: a Krisztusban való élet, a vele való belső egység. Az eszményi keresztyénség akkor valósul csak meg, a környékező testi világ teljes átalakulása, megdicsőülése csak akkor következik be, más szóval Isten országa csak akkor jó el, ha előbb minden egyes ember megvalósítja a keresztyén életeszményt önmagában, ha szíve, lelke Krisztus állandó hajlékává lesz, ha mindazok, a kik a Krisztus nevét ajkukon hordják, róla nem csupán szájjal tesznek vallást, hanem szent, tiszta életökkel is. Krisztus a keresztyén életeszmény, ő a cél, a mely felé földi útunkon törekednünk kell, belőle merítünk erőt ezen eszmény felé való haladásra s benne találjuk meg a megdicsőítő jutalmat is a pálya végén.

«Krisztus a cél.» Ő az eszmény, a mit saját életünkben meg kell valósítanunk. Alapigénk ezt a nehéz, az Istentől eredt lélekhez igazán méltó hivatást e szavakkal fejezi ki: *Maradjatok én bennem és én is tibennetek.*

E mondat Krisztusnak és a keresztyén léleknek titokzatos belső viszonyát, tökéletes összeolvadását tűzi ki elénk cél gyanánt. Mivel pedig ő, az elbocsátott fiu, teljesen egy az atyával, e mondat tulajdonképen azt jelenti, legyünk hasonlók Istenhez, a ki Krisztus által nekünk is atyánk. *Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei atyátok tökéletes.* Krisztusnak és az emberi léleknek e titokszerű egygyéforrását, közös belső életét azonban nem látják testi szemeink, nem rajzolhatja le művész-ecset, mint a nagy természet jelenségeit a színnek tarka változataival. Az az átalakulás, mely e belső életegységet megelőzi, nem sejtek elhalása és keletkezése, hanem erkölcsi fejlődés; — de bár az érzéki megismerés körén kívül esik, — azért tiszta valóság, mert érezzük hatását. A ki Krisztusban él, az közvetlenül érzi, hogy új lélek költözött testébe, a melynek új, tisztább célja van s a kiben ez az életközösség nincs meg, elégedetlenség fulánkját hordja ostorul elsivárult keblében.

A keresztyén lélek végső célja tehát a Krisztusban való élet s Krisztusnak élete mi bennünk. Azaz a keresztyén léleknek arra kell törekednie, hogy a krisztusi örök elvet a szeretetet tegye e világi életének egyetlen alaptörvényévé, a minek parancsolata előtt feltétlenül meg kell hajolnia, még pedig nem kényszerű kellelten engedelmességgel, hanem a szabad egyén önkéntes elhatározásával, tiszta lelkesedésből. Az apostol szavaként olyan indulat legyen bennünk, a milyen volt a Jézus Krisztusban. Azt kívánja az Úr tőled keresztyén testvérem, hogy szakadj el a földtől s bár portested hozzá láncol az ösztönök és érzéki vágyak erős szálaival, ne mohó kielégítésökben keresd boldogságot, hanem lelked nemesebb ösztönét szolgál, az ég felé törekedjél! Igaz, tested romlandó por, mely ha ideje eljő, szétomol, de van romolhatatlan részed is, a lélek, a min az anyagi változások törvénye nem ülhet diadalt. Krisztus által az Atya kegyelméből Istennek fia vagy, ez az istenfiúság arra kötelez, hogy azt a mulandó agyag-ruhát, a mibe a Teremtő halhatatlan lelketet öltöztette, dicsőítsd meg, magasztald föl, szenteld meg Istennek tetsző élet által, a mint az embernek fia megjelenésével, munkájával, világosságával felmagasztalta, megszentelte e bűnös világot! De épen annak tudata, hogy a keresztyén ember célja a Krisztusban való élet, a léleknek teljes egysége az Üdvözítővel, kizárja annak még a gondolatát is, hogy az istenfiúsághoz elegendő néhány úgynevezett jócselekedet, a mit a világi törvény nem ró reánk kötelességül, de az emberek tetszését, a kik nem a szív tisztasága, hanem hazug külső jelenségek szerint ítélnek, könnyű szerrel kivívja. Azt hiszed, elég,

ha ünnepeken áhítatos ábrázattal, díszesen bekötött imádságos, énekes könyvvel megjelenysz az Úr házában, hangod belevegyül a hívek buzgó énekébe s távozóban, mikor legtöbb szem lát, nagyúri leereszkedéssel vetsz a szegény elvettetett lázároknak nehány fillért s szerénykedő hiúsággal tűröd, hogy az éhező koldús könnyes arcával, nyomortól, szégyentől remegő ajkával alamizsnaosztó kezedet érintse köszönet fejében, ahelyett, hogy továsietnél s a szűkölködőt hajlékában keresnéd fel vigasztaló szóval, szelíd biztatással tenni édesebbé a szeretetnyújtotta adományt. Ez nem elég! Az Úr többet kíván: egész szívet, egész lelket! Hiába áltatod magadat, hogy nem vagy olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, paráznák, hamisak, hiába hivalkodol Istened előtt azzal, hogy bőjtölsz, igazán megadod dézsmáját minden marhádnak, imádkozol, ajtód előtt a szegény nem távozik üres kézzel, a világ olcsó tömjénét, eladó tapsát megvásárolhatod, de Isten előtt, a ki belát lelkedbe, ismeri elhatározásaid rúgóit, ez nem elég. Ő azt kívánja tőled, hogy a Krisztus éljen, az ő lelke lakozzék benned, tiszta, hű, mindvégig hű, állhatatos szívet!

Maradjatok én bennem és én is ti bennetek! A krisztusi lelket, a krisztusi szeretetet kell magunkba plántálnunk, mint termékenyítő, újjá szülő életelvet. A szeretet megterem a mi gyarló szivünkben is, de ha nem a krisztusi lélek tiszta verőfénye és levegője neveli fel, elveszti épen üdvözítő, áldó hatalmát, mert szirmait, szűz kelyhét ellepi a világi bölcsesség utcai pora. Olyanná válik, mint a patak, ha medre kiszáradt, mint az erdő, ha elköltöztek dalos madarai, mint a csillag fénye, a melynek sugára milliárd mérföldekre világít, de egy árva bimbót sem tud kifakasztani. A mi szeretetünk személyválogató, a krisztusi szeretet minden lélekre kiönti teljes gazdagságát. A mi szeretetünk félénk, a társadalomtól kitzasztott lelket nem meri felkeresni sem vigaszával, sem balzsamával, a krisztusi szeretet bátor, leül a publikánus mellé s fölemeli a bélpoklosokat. A mi szeretetünk hamar elfárad, világát kioltja egy félreértés, egy megbánás, egy eltévedt társunk hálátlansága, a krisztusi szeretet fáradhatatlan, nem érheti annyi balsiker, hogy elcsüggedne, annyi megbántás, hogy ne győzné megbocsátani. Végre a mi szeretetünk önző, számító, jutalmat vár minden fellobbanásáért, a krisztusi szeretet önfeláldozó. Pedig az igazi szeretet a lemondáson, önmegtagadáson kezdődik; ha ez hiányzik belőle, az az érzelem nem szeretet többé, sőt a szívnek nincs is semmi köze hozzá, alacsony számítás, rideg üzlet. Átala Istenhez közelebb nem jutunk. Az önfeláldozás az élet legsúlyosabb keresztje, az emelkedett lelkű ember

is nehezen s csak ritkán tudja felemelni, de mégis fel tudja emelni a krisztusi szeretet. Az önfeláldozás az újjászületés, az istenfiúság ajtaja; ez a keresztút a menyországra. Szeretnünk kell hivatásunkat az önfeláldozásig, híven szolgáljunk a diadal reménye nélkül is, még azzal a tudattal is, hogy velünk együtt az ügy örökre sírba száll. Ezt a krisztusi szeretetet keli átplántálnunk magunkba, így valósul meg általunk és bennünk a keresztyén életesmény, így jön el hozzánk Isten országa.

Ragyogó, szemképrázató a cél, a mit az Úr kitűzött életünk elé; vajjon eléri-e valaha esendő földi ember, a kinek futását ezer akadály nehezíti? Meg tudunk-e tisztulni, nemesülni annyira, hogy minden gyarlóság, mint a fákról az elhalt kéreg, lefoszlik rólunk, szenvedélyeinket megfékezzük, szívünk az égi javak tiszta oltárán áldozik s minden kedvetlenség, panasz nélkül fel tudjuk venni az Üdvözítő keresztjét? Ha nem, akkor egy szép ábránddal szegényült lelkünk s akkor igazuk van azoknak, a kik szerint az életnek pusztán élvezés a célja, a kik előtt a legfőbb jó émelyítő örökös édes-ség tengere, a legfőbb rossz, a mit az üldözéstől megriadt lélek félelmével kerülnek, a gond, az öröm, az elmúlás sejtelve, mely megmérgezi a legkívánatosabb, legizgatóbb gyönyört. Ha egyszer hasz-talan a küzdés, — ha mindig egyforma messzeségben tündöklük a cél, ha nem juthatunk el hozzá soha, — döresség még gondolni is reá, nemhogy időt, erőt, lelkesedést pazaroljunk érte. De én e kérdésre a lelkiismeretem szavában nyilatkozó isteni sugallatból azt felelem, hogy: igen!

Való igaz, hogy magunkra hagyva nem boldogulnánk e küzdőtéren. Tehetségeink elégtelen és fogyatékos volta, örökölt vonzódásunk mindenhez, a mi tökéletesedésünknek útjában áll, a világ kincseinek kapzsi keresése, kényelemszeretet, tunya hivalkodás, önbálványozás, az a balga hit, hogy eléggé tökéletesek és tiszták vagyunk, folyton gátol bennünket az eszmény felé való törekvésben. A kinek lelkében él is az eszmény s megszületett a szándék küzdeni érte, meg-megtántorul a kísértések támadása alatt. *Miképen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanem ha a szőlőtőkén marad, akképen ti sem teremhettek, hacsak én bennem nem maradtok.* Ime maga Üdvözítőnk igazít útba. A keresztyén-ségre is, a keresztyén lélekre is kárhozat és halál, ha tőle elszakad. Ha leválik róla, mint a szőlővessző a szőlőtökéről, elszárad végkép, mert megszakadt az ér, mely az életnedvet a vesszőkbe vezette. Krisztus közös kimeríthetetlen életforrása minden keresztyén lélek-

nek, minden keresztyén törekvésnek; nélküle nincs tiszta gondolat, nincs szeplőtelen érzés, nincs nemes cselekedet. Oly hatalom és élet rejlik benne, mint a szőlőtökében: a tápláló nedv végtelen gazdagsága, mely belőle láthatatlan ereken át a vesszők rügyeibe áramlik, dúsan felfürtözi gyümölcsöcsel a vesszőket; ha minden vesszejét levágja is irgalmatlan irtó kéz, új vesszők, új ágak sarjadnak róla, mert a krisztusi élet, a krisztusi szellem örökké munkás erő, mely nyugalmat, tétlenséget, álmodást nem ismer. Szakadatlanul közli üdvözítő hatalmát a világgal, míg tökéletesen át nem alakítja, magához hasonlóvá. Szánandó lélek, mely tudatlanságból, hiú kevélységből elszakad tőle s százszorosán áldott, boldog lélek az, mely minden időkből hű marad hozzá, mert önfeláldozó szerelmének gazdag ajándékaival jutalmazza meg!

Ismerjük az élet és erő forrását, vizsgáljuk, hogyan jut belénk, hogy táplálja, erősíti lelkünket? Két főeszközét tudjuk. Az egyik Krisztusnak evangyelioma, a másik Jézusnak példaadása. Az evangyeliom örökké tiszta fényben folyton láttatja velünk az eszményt, a mi az élet zivataraiban, viszontagságai között hamar elhomályosulna. Az evangyeliom tanít meg arra, hogy Üdvözítőnknek is meg kellett óvnia a maga nehéz harcát a tökéletességért. Őt is csábította a világ minden hatalmassága, az érzékiség, hiúság, hatalomvágy, hogy megtörje szent lelkesedését. De erőt vett a kísértésen, lelkének eszményét követte a keresztfáig. A jólét napjaiban, a midőn gondtalan öröm élvezése közben el-elfeledkezünk életünk valódi céljáról, az evangyeliom tartja ébren nemesebb ösztöneinket, az evangyeliom mutat ég felé a földről. S a midőn aggodalom, bánat üldöz, az evangyeliom igazságai emelnek föl, hogy a kétségbeesés ne ejtsen martalékul, az evangyeliom tanít meg arra, hogy a fájdalomnak tisztító, nemesítő ereje van. *Minden szőlővesszőt, mely én bennem gyümölcsöt terem, az én atyám megtisztít, hogy még több gyümölcsöt teremjen.* Az úrnak ilyen tisztító eszköze az áldás és csapás egyiránt. Azzal nevel bennünket a földön Krisztus tanítványaivá s égi polgárokká. Egyenlően hálával, alázattal és engedelmességgel kell venni kezéből az örömet és bánatot, gazdagságot és szegénységet, fölmagasztalást és megalázást. Egyforma szívvel kell dicsőítenünk áldó és feddő kezét.

E megtisztításban, megnemesítésben a keresztyén lélek igazi jutalmát is megtalálja. Nem elmulandó hírnév, nem a boldogítottak hálája a keresztyén legfőbb jutalma, hanem az a tudat, hogy a midőn jót tesz, gyógyít és vigasztal, szeretete által egyre közelebb jut

Krisztushoz, egyre hasonlóbba lesz Istenéhez. Ez az a jutalom, amit semmiféle ellenség el nem vehet tőlünk, mert földi fegyver, erőszak hasztalan tör ellene. Ez a jutalom kísér bennünket, ha azt az élet-eszményt, a mit alapigénk élénk tűzött, megvalósítjuk önmagunkban.

Világosságnak és szeretetnek Atyja, a ki szent Fiaddal kegyelmedből megváltottál, bocsásd el reánk megígért szent Lelkedet, hogy hozzád vezessen, veled egyesítsen. Adj erőt, hogy a kísértések között Tőled és Krisztusunktól el ne szakadjunk, Téged mindenek fölött szeressünk. *Amen.*

KOVÁCS SÁNDOR.

Luther aranymondásai.

A szent írásról.

(Folytatás.)

Luther doctor mondta: «Rövid idő múlva a lelkipásztoroknak és prédikátoroknak oly szűkiben leszünk, hogy a mai derék prédikátorokat a föld alól is kikaparnók, ha lehetne. Majd akkor tudják meg a pápisták, meg a mi népünkben is azok, kik a prédikátorokat háborgatják és üldözik, hogy mit cselekedtek. Mert az orvosoknak és ügyvédeknek ugyancsak bőviben vagyunk; de kétszáz lelkipásztor se sok ott, a hol egy ügyvéd is únos-úntig elég. Ha Erfurtban csak egy ügyvéd volna, beérhetnők vele. Ám a prédikátorokkal egész másként áll a dolog. Szükséges, hogy minden falunak meg legyen a maga prédikátora. Az én kegyelmes uram, a szász választó fejedelem országa és népe húsz jogtudóval teljesen beérheti, lelkipásztorból 1800-ra vagyon szüksége. Sőt meglátjátok, hogy idővel még az ügyvédekből és orvosokból is lelkipásztorokat kell csinálnunk.»

Luther Márton doctor monda egyízben: «A kiknek életben tanításomnak a magva se kellett, holtom után boldogok lennének, ha annak a héjához juthatnának s az újjukat is megnyalnák utána.» «Azért — tette hozzá — kiki éljen az idővel s arasson az aratás idején és mint Krisztus urunk mondja Ján. 12, 35: «Járjatok a világosságban, mert tiétek az, hogy a sötétség meg ne lepjen titeket.»

Luther Márton doctor mondá a feleségének, hogy az Isten Igéjét szorgalmatosan hallgassa és olvassa, kiváltképen pedig a zsoltárokat. Felesége pedig azt felelte erre, hogy ő az Isten Igéjét eleget hallgatta és naponként sokat olvas abból, sőt sokat tudna is arról beszélni; adná Isten, hogy a szerint cselekedne is. Erre a doctor úr

felsőhajtott, mondván: «Ime így keletkezik az Isten Igéjétől való megcsömörlés; sokat képzelünk magunkról, sőt mindent akarunk tudni és mégis az ellenkező áll; igen, úgy van, épen annyit tudunk abból, mint egy liba és mégis szeretnők, ha a büntetést kikerülhetnők. Ez a jövőendő nagy bajnak, az Isten Igéjétől való megcsömörlésnek előjele; majd írnak új meg új könyveket és a Szent Írás a sűtba kerül, avagy a pad alá.»

Máskor meg ugyancsak az Isten Igéjéről való megcsömörlésről így szólott Luther doctor: «A világ igen nagyon elbízta magát, beleszeretett a maga könyveibe s az emberek azt hiszik, hogy azok olvasásában vagy az ő üdvösségük.» S hozzá tette: «Az Ördög engem is majd rávitt, hogy elbízam magam és megrestüljek, ígyen gondoskodván: Ím itt vannak a könyvek, olvasd s betelsz velük. Az újrakeresztelők meg a sakramentariusok is azt hiszik, hogy csupán csak egy könyvecskét olvasva is mindenre képesek lesznek. Ez elbizakodottság ellenében egyetlen fegyverem a mindennapi imádság meg a káté, ezt mondogatom fel, mint az én Jancsikám és szüntelen imádkozom, hogy az Isten az ő szent és tiszta Igéjétől meg ne foszson, hogy ettől meg ne csömörüljek, sem ne áltassam magamat, mintha azt már kitanúltam volna.»

Azt is ő mondotta egy ízben, «hogy a nemes urak, a polgárok és parasztok, sőt a felsőbb s alsóbb rendből valók csaknem mindenike azt képzele magáról, hogy az evangéliumot sokkal jobban ismerik, mint Luther doctor, avagy maga Szt. Pál. Mert nagy okosságukban tudósabbaknak tarják magukat az összes lelkipásztoroknál. De ezzel nem a lelkipásztorokat, hanem az összes lelkipásztorok urát és fejét, a ki az igehirdető hivatalt bízta reájuk, a Jézus Krisztust vetik meg. Hát majd Ő is így veti meg és majd tarkón csípi őket, hogy belejajdúlnak, igen Ő, a ki ígyen szól (Luk. 10, 16): A ki titeket hallgat, engem hallgat és a ki titeket megvet, engemet vet meg; és a ki engemet megvet, azt veti meg, a ki engemet elbocsátott. A nemesek kormányozni akarnak, noha nem tudnak és nem értenek semmit. Ámde a pápa nemcsak ért hozzá, hanem tud is valósággal kormányozni. A legsilányabb pápista különben tud kormányozni, mint tiz udvari nemes. Ne vegye el az kedvüket.

Az antinomisták Isten Igéjét megvetik.

Lochauban mondta valaki Luther Márton doctornak, hogy a würzburgi püspökségben 600 gazdag parókiának nincs papja. Ekkor mondá a doctor: «Nem is jó vége lesz annak; de mi is hasonlókép járunk, ha Isten Igéit és szolgálait továbbra is megvetjük.» S majd

hozzátette: «Ha én most gazdag akarnék lenni, a prédikálással felhagynék. Egyszer azt mondták a parasztok a visitatornak, mikor az iránt kérdezte meg őket: Miért nem akarják eltartani a papjukat, holott a csordást meg a kaszást el kell tartaniok? Igen, feleltek rá, pásztorok kell tartanunk, mert nem nélkülözhetjük. Ugy vélekedtek, hogy pap nélkül meg ellehetnek.

Gyalázat, hogy még élünk s már ennyire jutottunk. Mi lesz majd halálunk után. Az antinomisták keze van ebben a dologban. E törvénytapodók eszeveszettségükben arra is vetemedtek, hogy az Isten irgalmába vetett bizodalom örve alatt a bűnös vágyakat is szabadon felburjánzani engedik. Mintha bizony a hívők már nem is vétkezhetnének, mintha oly igazak, szentek és kegyesek volnának, hogy a törvény hirdetése nélkül is ellehetnek. Mert a fejükbe verik, s elhítetik velük, hogy az egyház oly igaz, mint a minő Ádám volt a paradicsomban, pedig ép Ádámnak jelentette ki az Isten haragját a menyből, midőn azt mondotta: Ádám, e kert minden gyümölcséből ehetsz, de hogy ha e fa gyümölcséből eszel, meghalsz.»

Albert mainzi püspök ítélete a bibliáról.

Luther Márton doctor mondta Eislebenben kevéssel halála előtt: «Az ágostai birodalmi gyűlésen 1530-ban Albert mainzi püspök egy ízben a bibliából olvasott valamit. Ekkor véletlenül egyik tanácsosa jött hozzá és így szólt: «Fenséges fejedelmem és uram, mi köze kegyelmednek e könyvhöz?» Erre ő így felelt: «Biz én magam sem tudom, mert a mi ebben a könyvben van, az mind az utolsó betűig ellenünk szól.»

Ford. DR. MASZNYIK ENDRE.

Mennyei kar.

-- Correggio képe.* --

A költő.

Huszonhat angyal! . . .

Huszonhat élet, huszonhat világ!

Jóságos szívnek végtelen világa!

Honnét merítéd, isteni művész,

* **Jegyzet.** A pármái székesegyházban van Correggio (híres olasz festő) két képe, mely e költemény irására hangolt. Két kép, melyen egy darab menyország van csodálatos ihlettel elévarázsolva. Az egyikben 13, a másikon is ugyanennyi angyalarc látható. Ez angyalarcok az üdvösség kibeszélhetetlen

A megnyílt mennynek rejtett kincseit?
 Prometheus eget rabló merénye
 El nem riasztá merészségedet?
 A menny kárpitját vontad félre te,
 Hogy így elém varázslád az eget?
 A hitvilágnak összes rejtékét
 Így felkutattad . . . s nem sujtott-e le
 A titkát őrző istenség keze?
 Szent áhítattal csüngök képeden.
 Egy mindent látó szem, mely látva érez,
 Érezve gondol, gondolva terem,
 Sugárözönnel osztja szeretszét
 Rejtelmes lényét, áldó szent valóját.
 Szeme sugárán éled a csíra,
 A föld méhében hőforrás fakad,
 Az emberszívben: csodás sejtalem,

boldogságát mind külön sajátos vonással fejezik ki, mintha e boldogság harmóniájának accordjában egy hangot, színpompájában egy színt képviselnének. Van ki lehajol egy hangszerre, alább egy cellózik. Legfelül egy gyönyörű ifjú arc elmélyed; egy nőalakon vész szeme, ki ábrándtól megkapatva a zenére nem figyel, de hallani látszik és oldalt nézve is *öt szemléli*. Legszélről hátra vetett arccal egy ifjú a menyei légkörben, mintha tele tudóvel szívná a szívlevegőjét. Legközből egy komoly, átszellemt, az érzéklés által sem kötött szóke arc nyílt, tág szemekkel néz a távolságba. A felső le, a bal jobbra, a jobboldali balra tekint. A szóke mellett egy szenderegni látszik. A benyomások kábító hatását jelképezi. Az érzéki élet képe átvive a szellem világába. A *másik* képen felfelé van nagyobb összezsufolódás. A felső sorban két testvér arc egyenlő magasban néz a távolba. Majdnem egy sorba van helyezve 6 angyal. Egy szókének megfelelő barna jobbra vetett arccal; hasonló légies vonással elmerült egy lant hangjában, melyet előre kiterjesztett kezének ujjaival penget. Alább az alakok ritkulnak. Legalól az egész egy egészen elámult gyermek fejére látszik támaszkodni. A barna lantos felé egy nőies szépség fordul. Ujjával érinti a lantot, ki erre fordulhatott felé, de ábrándozásából nem tért magához. A kettő között a dalra figyel egy serdülő gyermek. A szóke háta megett egy 15—16 éves ifjú látszik nyílt szemekkel az összes benyomások terhe alatt elkábulva lenni. Az alsógyermek angyal egy elszenvedült gyermek alakra támaszkodik, ki testével, erre egy másik elszenvedett arc, ki arcával fejezi ki az édes bódultságot. Dante az alvilágban a lelki szenvedést a test legkülönbözőbb kínoztatásával fejezte ki, a mennyországban a test kötelékeitől kibontakozott lélek üdvösségét a fokozódó fény bámulatos festésével jelképezte. Correggio e festvénye a földi légkörben a legszentebb vágyakra képes lelkek sóvárgását, áhítatát örökíté meg. Ez költeményem alapgondolata.

HEGEDŰS ISTVÁN.

Mely bírni óhajt s adja önmagát,
 Élvezni vágyik s élvezetbe olvad,
 Szűk percbe szorít örök végtelent
 S az öröklétbe oltja percnyi létét:
 Virágomlása a szív tavaszának,
 Isten sejtése: örök szeretet.
 E szem sugárzik, látva láthatatlan:
 És angyalok a megtört sugaron
 E néző szem varázsát érzik.
 És mind, de mind, a végtelenbe mélyed.
 Véges valónak kötelékeit
 Mind eldobák és mégis minden arc
 Érző valóság színében ragyog...
 E gyermekarc *itt*: édes vágyódással
 Fejét lehajtja fényes fellegen;
 Két testvérarc *ott* messzire tekint...
 Az öröklétnek csodás titkai
 Elbűvölék szeplőtlen lényüket.
 De ím, amott egy mély gondolkodó...
 Merengve néz alá elmélyedőn:
 Nem itt e fényt sugárzó női kép
 Ébreszti gondját, hogy feledje bár
 Egy percre a menny szent titokzatát,
 Vagy sejtse *épp ez* arc láttára csak?
 S e nő, egy lantnak zengő dallamára,
 Mely átszűrődik szent harmóniában,
 A menny körében minden szent valón
 Andalgva csüngvén, nem tekint felé
 S őt látja mégis... Óh, hisz itt e hely
 A szív világa: érez itt a lég,
 A szem a fényben szemnek sugarát
Érezve látja... és a hang, a dal
 Lépcsőfokoknak végtelen során
 Vezérli föl az ihlett lelkeket...
 Hová? Hol itt a *felebb*, hol itt az *alatt*?
 Hiszen, ki fentről itt alátekint,
 A mennynek látja új *magaslatát*;
 S a ki alúlról néz föl a magasra,
 A mennynek látja új *mélyiségeit*...
 S e nagyvilág egy *alvó* gyermekén

Meg bír pihenni . . . Kábultság miatt
 Szenderg ott *kettő*. *Egynek* ül az arcán
 Az érzékbomlás kéjes bágyadása:
Másiknak teste omlik el a felhőn
 És illatártól dagadt vánkoston . . .
 És *kettő* játszik égi hangszerén
 S figyelve hallgat rájuk mindenik.
 És mégis, a hang árján úszva szerte
 Barangol mindnek ihlett gondolatja
 És űzve a perc röpke gyönyörét,
 Az öröklétnek meg nem osztható
 Udvét *egészen* bírja mindenik.
 Itt *egy* a lantost érinti ujjával,
 Holott merészen végtelenbe néz.
 A *más!* a kedves érintést megérzi,
 Holott a dallam árján messze száll
 S *elhagyva* őt, hozzá jut *közelebb*.
 Tér és idő itt egybeolvadott.
 Amott az *egyik*, hátravetve arcát,
 A szívvilágnak szívja levegőjét
 És ebben érzi át a többinek
 Minden érzelmét, sejtelemvilágát . . .
 Honnét merítéd, isteni művész,
 A megnyílt mennynek rejtett kincseit?
 Mi durva létnek sűrű gőzkörében
 Vergődve szállunk tépett szárnyainkkal,
 Oh szólj: te hozzád mely úton jutok?
 Hogy én előttem nyitva is maradjon
 E szent világ . . . nehogy kiűzze innét
 Lángpallosával az ég lelketem
 S vesztett paradicsomnak ajtajánál
 Epedjek elűzött koldús gyanánt!

Correggio.

Jövel utánam, költő, én vezetlek.
 A hit szívednek benső rejtekén
 Már hordja a menny szent világait;
 Az ihletés „*Legyen*“ szava elég,
 Hogy e világok mind meggyúljanak
 S szíved fényárral teljék általuk.

De alkotáshoz kell még valami:
 Az öröklétnek összes titkain
 Egy szent pecsét függ és az zárja le,
 Művész keze az ihlet búszavával
 Töri föl azt. De kérded: hol? mikor?
 A *menny* pecsétje . . . hidd el, hogy a *föld*.
 Az égnek titkát a szív *oldja meg*,
Megoldhatatlan rejtélyét ha sejtí,
 Hisz a megoldás új rejtély csupán.
 A föld, e gózzal övedzett teke,
 A melynek bujdosói mi vagyunk,
 Megmagyarázza a menny titkait,
 Ha te megérzed a szív hő nyomát
 A földi harcnak vergődési közt.
 Lásd, láttam én ez angyalarcokat,
 A föld körében éltek mind azok;
 De *részben* csak, *egészség* nem lehettek,
 Futó vonásuk földi gyötrelemtől
 Eltorzult olykor és a szenvedély
 Izzó hevétől fájón reszketett.
 A gondtól űzött ifjú hőszereleme
 Kínos lemondás tisztítótüzén
 Tisztult át azzá a fenséges arccá,
 Mely most szerelmet vallva vallja azt,
 Hogy a szeretet örök oceanját
 Maroknyi létben ki nem merítéd.
 Az élvezetben az, ki nem merül,
 Ki élvezetben el nem vész maga;
 Anya, ki megholt édes gyermekét
 Elsírt könnyével el nem siratá,
 De hittelt ontva égő könnyeit,
 Ujabb világgal tette gazdagabbá
 Világok bölcsőjét: a mennyeket.
 E szűzi lélek, mely ott főtt a mennyben
 A dalba vesz el — itt elveszíté
 Szerette ifját s szent emlékezetté
 Tisztítva át a földi szenvedélyt,
 A dal hangjára él emléke még.
 E hősi szív, mely elveszté honát
 És annak sírját vérrel öntözé,

Vesztett éltének szép reményeit
 A végtelenben látja bontakozni;
 Halálra készen, száz életre virrad;
 Ujjászületvén, a lét végtelen
 Láncolatában mind felebb halad,
Hozzá, ki egy világért áldozá
 Örök létének összes üdvösségét,
 És sírt fölötte *emberkönyeket*,
 Az önfeláldozásnak dicső Golgotháján.
 Az alsó fokra lép, ki áldozott
 E földi létben életet, reményt,
 A fellegeknek puha vánkosát
 E földi létben hullott könnypatak
 Párája tölti meg. — Ne, ne keresd
 A mennynek titkát titkos végtelenben,
 Az emberszívnek igaz könyei,
 Miket anya, fiú, testvér, rokon,
 Honfi, barát és szerető hullatnak,
 Nyilatkozása ez örök világnak.
Művész, ha látja: minden földi arc
 Jóság fényében, hidd, átszelleműl,
 Érzéki formát ölt a láthatatlan,
 Testté szűrődik a megfoghatatlan.
Költő, ha lát ily szent vonásokat,
 Megérti és az ihlet láng hevén
 Átszellemítvén hanggá, értelemmé:
 Az öröklétnek csodás titkait
 A sejtő lélek nyelvén magyarázza
 S ez angyalarcok élni kezdenek
 A föld körében égi életet.

HEGEDŰS ISTVÁN.

A kilenc meszely pénz.

— Elbeszélés. —

Vagy negyven esztendeje lelkészkedett már tiszteletes Talpas Ézékiás uram egy alföldi eklézsiában.

Az öreg tiszteletes, a ki magányosan élte napjait s egész egyedül lakott tágas parókhijában, nagyon keveset költött magára, hanem

a jövedelmét nagyrészt félre rakosgatta. A bankót beváltogatta, becserélgette aranyra, ezüstre, a mit aztán szorgalmasan belerakosgatott egy régi gyertyamártó edénybe.

A pénz lassankint szépen megszaporodott, Ézékiás uramnak pedig nagy gyönyörűsége telt benne. Olykor elővette a gyertyamártót, kiborította csengő tartalmát, kiválogatta külön-külön az aranyakat, a füles és fületlen tallérokat, lázsiásokat, azután összezavarta megint s visszaseperte a gyertyamártóba.

Néha egy-egy kis gyenge lelkiismereti furdalás feltámadt ugyan benne, hogy bizony tán nem is helyes dolog ez a világi javakon való kapkodás, de aztán csakhamar megnyugtatta magát, hogy hiszen halála után úgyszólván az eklézsiáé lesz, már rég annak szánta, addig pedig elmulathat vele, még sem olyan nagy véték tán az.

Egyszer aztán annyira felszaporodott már a sok mindenféle pénz, hogy az öreg egy egészen új fajta mulatságot engedhetett meg magának. Ugyanis többé nem olvasgatta már a pénzt, hanem *mérte*. Volt egy bádog messzelyese s azzal méregette, mint a babot vagy a lencsét szokták.

Egy mérésnél, mikor az utolsó messzelyt is elcsapta a tenyerével, nagy lelki gyönyörűséggel így kiáltott fel:

— Kilenc messzely! Még csak egy kell hozzá s mindjárt kerekszám lesz!

Hanem mielőtt a tizedik messzely összegyűlhetett volna, egyszer csak rettenetes hírt hallott Ézékiás uram: jön a muszka, jön a kozák! Nagy Sándort megverték Debreczen alatt s most erre tódul a szörnyű tábor. Irgalom nélkül megeszi a nyers tököt is, hát akkor az arany meg ezüst, hogy maradna meg tőle! Jaj neked te kilenc messzely, sohasem lesz belőled kerekszám!

Az egész éjszakát sóhajtozás és mélységes gondolkozás közt töltötte az öreg: mit is kellene hát csinálni, hogy muszka kézre ne kerüljön a kincs?

Mire megvirradt s a csordás elkezdett túlkölni, megszületett a terv, mely úgy látszott, hogy egészen nem tetszett ugyan a vén papnak, mert olykor aggodalmasan meg-megrázta a fejét, de hát végre is jobbat nem tudott kigondolni, a muszka pedig ma-holnap betoppanhat. Csak rajta hát!

Egy harangozót hamarjában előkerített s ráparancsolt, hogy Mihályt hajhászsa fel, ha mindjárt a föld alól is és fontos dologban hívja elő rögtön.

Ez a Mihály unokaöcscse volt Ézékiás uramnak, épenséggel

nem valami jámbor férfiú, hanem annál vakmerőbb ember hírében állott, a ki az ördögtől sem ijedt volna meg. Oda is járt valami szabadcsapattal egy darabig, de megint csak haza került s most itthon magyarázta: hogy kellene megverni a muszkát?

A mint Mihály előkerült, azt mondta neki az öreg:

— Hallod-e Mihály! Rettenetes bajban vagyok, a melyből csak te szabadíthatsz meg, ha ugyan bízhatom az emberségedben. Hát úgy áll a dolog, fiam, hogy — a mint hallhattad is, — jön az Isten nélkül való muszka s nyilván felprédál bennünket mindenestől . . . Ne mosolyogj Mihály, tán azt gondolod, hogy én nálam ugyan nem igen lesz mit prédálni, mert itt ócska könyvnel egyéb nincs. Van bizony fiam, van s épen ez most az én nagy háborúságom. Mert tudd meg hát — a mit eddig senki sem tudott — van nekem pénzem is sok; ha már meg kell mondani: hát kilenc messzely arany és ezüst. Úgy van fiam, jól megértsd: kilenc teljes messzely!

— Már most ennek — jól tudom — az volna a sorja, hogy elrejtsem, vagy elássam valahova, hogy az ellenség rá ne akadhasson. Úgy, de édes fiam, jól ismerem a magam természetét, s mihelyt az első vad kozák rám mordulna, hogy hol a pénz: ijedtemben abban a nyomban kivallanám. De viszont ismerem a te kemény természetet is, tudom, hogy te nem ijedsz meg semmitől s tüzes harapófogóval se lehetne belőled a titkot kivenni.

— Azt gondoltam hát, hogy a kezedbe adom ezt a pénzt s te ásd el itt valahol az udvaromban, de úgy, hogy míg a muszka el nem takarodik, addig nekem magamnak se mondd meg, hová tetted, mert akkor minden hasztalan lenne . . . Kilenc messzely pénz nagy kincs, fiam, s úgy gondolkoztam felőle, hogy ha tízre szaporodik, azt majd annak idején eklézsiánkra hagyom, a mi aztán még azonfelül gyűlik, az majd legyen a tied, hiszen te vagy a legközelebbi atyámfia . . . Érzel-e magadban erőt és bátorságot eme cselekedet végbevételére?

Mihály, a ki tágra nyílt szemekkel s látható érdeklődéssel nyelte az öreg szavait, nagyot csavarított hosszú, vörös bajuszán s kellemetlen rekedtes hangján így felelt:

— Én, urambátyám? Azt a muszkát szeretném én látni, a ki én belőlem valami titkot kivenne! Hátha gulyásosnak aprítana: szólnék annyit, mint ez a kis körmöm feketéje, ni! Okosabbat nem gondolhatott volna urambátyám, minthogy én rám bízta. Majd elteszem én úgy, hogy sohasem látja többet . . . vagyis akarom mondani: a muszka. Hol az a pénz.

— Várjál fiam, mindjárt! Tudod, úgy gondoltam ki, hogy a pénzt a kezembe adom, ásd el, dugd el valahol, míg azonban te ezt csinálod, addig én oda állok a kapuba; egyrészt azért, hogy ne lássam: hol, merre dolgozol, másrészt meg azért, hogy majd ha munka végezte után haza akarsz menni, meglássam: hogy üres kézzel távozol-e, nem kerültél-e kísértésbe, hogy a kincset elemeld, s itt rejtetted-e el csakugyan? Mert biz az úgy van, hogy a legjámborabb ember is ki van téetve az ördög incselkedéseinek, kivált ha ennyi pénz kerül a keze közé, te meg fiam, bizonyára sohasem leledzettél valami tulságos nagy jámborságban . . . No, ne haragudj . . . hiszen csak tréfálok. De azért csak úgy hadd legyen no, a hogy mondám . . .

Egy pillanatra úgy látszott, mintha megneheztelt volna Mihály, de rögtön meggondolta magát; csendes, nyugodt arcot öltött s csak ennyit mondott:

— Egészen jól gondolta ki urambátyám; én magam is így szeretem. Legalább aztán nem kétkedik bennem.

Ezzel átadta az öreg Mihálynak a gyertyamártót becses tartalmával s miután egy nagyot sóhajtott, búsan a kapu felé indult.

— Itt van Mihály, rejtsed, dugjad, lelkedre bízom! . . .

A mint Mihály a pénzzel magára maradt, megemelte a gyertyamártót, hogy milyen nehéz, aztán megvakarta a fejét, megdörzsölte az állát s gondolkodott. Majd oda ment a pinceajtóhoz s miután megelégedve látta, hogy zár sincs rajta, feltekintett a közeli kerítésre s nyilván ennek a minősége is megnyerte a tetszését, mert ilyesmit dörmögött magában:

— No, így csupa jó lesz!

Aztán előkeresett az udvarban egy rossz ásót s a gyertyamártóval lement a pincébe, a hol a kincset annak rendje és módja szerint elásta.

Nemsokára már ott állott a kapuban az aggódó vén pap mellett.

— No, urambátyám, már most jöhet a muszka. Hanem ime, nézzen meg jól, hogy még csak egy lyukas huszas sem ragadt a körmömhöz. Nem olyan ember vagyok én, nem kell nekem a másé, hanem barátságból mindent megteszek, kivált urambátyámnak. Már most míg a muszka itt lesz, addig színemet sem látja urambátyám, hanem majd azután előjövök s előadom a kincset. Jó egészséget kívánok!

Másnap éjszaka olyanformát látott a harangozó, mintha a vén pap kerítésén valaki mászott volna át s mintha valami kis zsákfélé

is lett volna kezében . . . De hát mivel biz ő kelme a toronyból szökött le a korcsmába, jónak látta a dolog felől mélységesen hallgatni; s különben is lehet, hogy tán csak a szeme káprázott . . .

A muszkák aztán csakugyan eljöttek. De az öreg nagy csodálkozására nem prédáltak, nem fosztogattak, legfeljebb a nyers uborkát ették meg a kertekből, de hát az meg úgy is volt elég.

A véu pap látván a muszkák jámbor voltát, felette megbánta, hogy a kincset rábízta Mihályra, s ha előkerül: meg is merte volna már tőle kérdezni, hogy hova rejtette, de, bizony Mihály, ígéretéhez képest, nem mutatkozott.

No, — gondolta az öreg — emberül megtartja a szavát; de nem baj, majd csak előjön, ha a muszka elmegy. Hanem a kíváncsiság hova-tovább jobban kezdte gyötörni: mégis hova dughatta el ez a Mihály a pénzt?

Azt csinálta hát egész nap, hogy vizsgálódott a kertben, udvarban: nem látszik-e valahol valami ásásnak a nyoma? Aztán felbujkált a padlásra, annak is minden zege-zugát összekereste; vajjon nem ott rejlik-e a gyertyamártó?

Egyszer aztán levetődött az üres pinczébe is. Hát a mint a közepe tájára ér, a hova épen egy kis világosság szűrődött be a pókhálós ablaknyíláson, egyszerre csak elkezdett a füle zúgni, szemei kimeredtek, lába megtántorodott, majd a szívéhez kapott s egy nagyot kiáltott, hogy:

— Jaj!

Hát bizony a világosság egy kis gödörre csapódott, a melyből a gyertyamártó kandikált kifelé, még pedig megcsorbult széllal és — üresen.

— Gonosz, gonosz! hörgé az öreg, majd hirtelen lehajolva, egy lábnyomot kezdett figyelmesen vizsgálni, mely teljes épségében ott látszott a felásott puha földben.

— Mihály volt, a semmiházi Mihály volt! — sóhajtá a vén pap; senkinek a városban nincs ilyen rettenetes nagy lába, aztán ni, a ferde sarka is világosan meglátszik! A gazembernek teljes világéletében mindig félre állott a csizmája sarka! . . . Érte jött, felásta, ellopta! . . .

Ezután felment Ézékiás uram a tanuló szobájába s végig feküdt az ócska bőrdívánon.

Sokáig hevert ott s úgy nézett felfelé mozdulatlanul a füstös bolthajtásra. Gondolkozott, mélyen gondolkozott.

Egyszer megszólalt magában:

— Így lesz jó. Csupa helyes lesz . . . Hazugság? De hát vétek-e ilyenkor a hazugság? Nem; hiszen az eklézsia pénzét mentem meg aztán meg akarata ellenére is megszabadítom ezt a semmirevalót a bűntől

A muszkák másnap elmentek, s az öreg éppen a harangozót akarta Mihályért küldeni, midőn íme, betoppant a derék férfiú, még pedig szokatlanul derült, meglegedett ábrázattal.

— No, urambátyám, itt vagyok. Elment a muszka, vegyük ki a pénzt. Majd meglássa, jól sáfarkodtam. Ott lesz az most is egy peták híjja nélkül, a hova elástam. Hacsak — tette hozzá vontatva — valami gazember rá nem akadt . . . Ez a semmirevaló harangozó sokat jön-megy itt az udvarban s nem tudni, hogy valamikép . . . Tegnap is részegen láttam bukácsolni az utcán; pénzének kell lenni Azonban még sem hinném No, de nézzük meg, ássuk ki!

A vén pap tiltólag emelte fel a mutató újját. — Nem, Mihály, megállj! Ma ne. Éppen péntek van. Hiszen babona ide, babona oda, de mégis tudod, ilyenkor csak ne fogjunk ilyen dologba. Holnapig nem késik. Hanem mást akarok én neked mondani. Ha ennyire beavattalak, már most ezt is megmondom. Hát van még nekem másik kilenc messzely, pénzem is. Ez kölcsön van adva egy bizonyos helyre, de még ma nyilván visszafizetik. Én pedig azt gondoltam, hogy nem hogy a mit te elrejtettél, felásnánk, hanem még ezt is amahhoz rejtjük el. Hadd legyen mind együtt. Miért? Azért fiam, mert időközben meggondoltam, hogy mégis csak jobb a kincset jó helyen elásva tartani, mint a szobában; végre is az emberre rablók jöhetnének, vagy valami. Hogy pedig téged is beavattak a titokba, az azért van, mert én már öreg vagyok s ki tudja, nem halok-e meg hirtelen? Ekkor legalább te tudni fogod: hol van. Majd meglátom holnap: jó rejtkehelyet választottál-e ki, s ha az megnyeri a tetszemet, az egész kincset oda ássuk el.

Mihály egy kicsit gondolkozóba esett, de csakhamar tisztába jött magával; nagyon helyesnek találta s nem győzte dicsérni az urabátyja szándékát, a minél okosabbat nem is találhatott volna ki. Azután sietve elindult hazafelé.

Ézékiás uram nyugtalanul aludt ez éjszaka s alig várta, hogy megvirradjon. Vajjon nem csalódott-e számításában, úgy üt-e ki a dolog, a hogy kieszelte, vajjon nem gondolt-e Mihály olyan formát: jobb a mai veréb a holnapai túzoknál? . . .

Hamarjában félig-meddig felöltözött s remény és kétség közt megindult a pince felé.

De a mint az ajtóig ért, cserben hagyta a bátorsága: hátha most is üres a gyertyamártó, hátha átlátott ez a semmirevaló Mihály a szitán?

A pinceajtónál visszafordult Ézékiás uram s elkezdett az udvaron nagy léptekkel keresztben-hosszában járkalni, azzal általgatva magát, hogy hiszen úgy is sötét van még a pincében. Majd mindjárt, majd mindjárt, ha jobban világosodik, megnézi . . . Hiszen ráér . . . Közben tízszer is bekandikált a pinceajtón, de lemenni csak nem mert . . . Jaj, várjunk még egy kicsit, várjunk! . . .

A mint így töprenkedett, egyszerre csak hallja, hogy a harangozó megzörgeti a kaput s aggodalmas hangon bebocsátást kér.

— Hát téged mi szél hoz ide ilyen korán, fiam, — kiáltott rá egy kissé bosszúsán az öreg úr, — tán valami baj van?

— Megláttam a toronyból, hogy már ébren van kigyelmed . . . Nem bírom tovább állani . . . Csakhogy az éjszaka is be nem szóltam . . . Az én lelkemet ne nyomja tovább . . . Hibáztam, mikor először észrevettem is, hogy . . .

— De mi bajod hát! — kiáltott közbe az öreg, félig ijedten, félig türelmetlenül — szólj, beszélj, fiam, ne kerülgesd, mint macska a forró kását!

— No hát elmondom — szólt nekidurálva magát a harangozó — valamit láttam tiszteletes uram, nem tudom: lelki veszedelmet jelent-e vagy csak anolyat, de hogy nem Istentől való dolog, az bizonyos. Elég az hozzá, hogy ember-e, ördög-e, de valaki éjszakánként ki- és bejár itt a kerítésen . . . Már a minap láttam egyszer, aztán az éjszaka is épen hogy . . .

— Igen? — szólott közbe a vén pap, vígan összedörzsölve tenyereit, — hát láttad? Hanem én meg azt látom ebből, semmirevaló, hogy éjszakánként kószálni szoktál, a helyett, hogy a toronyban őrködnél. No, majd adok én neked korcsmát! Most pedig hordd el magad s meg ne halljam, hogy valakinek erről a haszontalanságról csak egy szót is mondj!

Ezután vidám ábrázattal, gyorsan lelépdegélt az öreg a pincébe s nagyot kacagott, a mint a tegnapi gödröt szépen betömve megpillantotta, egyszersmind pedig megint felfedezte a puha földön a Mihály óriási talpa nyomait.

— Hahaha, lépre jöttél hát gazember! Visszahoztad a pénzt, hogy majd a többivel együtt megint ellophasd!

Azután hamar félre hanyta a földet s elötünt a drága gyertyamártó, csorbán ugyan mint tegnap, de a kilenc messzely pénz mind

ott csillogott benne. Fülön is fogta mindjárt a kedves edényt s nagy diadallal felszállította a régi helyére.

Még be sem harangoztak reggelre, már Mihály is előkerült. Nagyon kegyes arcot igyekezett vágni s felette szolgálatkészségnek mutatkozott:

— Itt volnék hát kedves bátyámuram, tán csinálhatnánk a dolgot s

Az öreg pap mosolyogva ránézett Mihályra:

— No fiam, hát itt vagy? Dicsérem a pontosságodat. Hanem már most mindenekelőtt azt mond meg, hogy hová is tetted azt a pénzt? Jó helyet választottál neki, nem akadhatott-e rá valami semmirekellő? S tanácsos lenne-e csakugyan azt a másik kilenc messzelyt is oda rejteni?

— Óh, bátyámuram, ugyan jól eltettem, — felelt Mihály önéretes arccal és roppant nagy biztossággal, — valami jó helyre tettem: a pincébe ástam el. A fejemet teszem rá, hogy senki rá nem akadt . . . még az a harangozó sem, ha mindjárt száz lelke volna is. Ott van a kincs most is egy polturáig, bátran mellé áshatjuk a többit is . . .

— No így csupa jól van fiam. Hanem hát tudod, időközben mást gondoltam. Igaz, hogy azt az említett másik kilenc messzelyt egy rettentő nagy gazember — a kinél volt — csakugyan meghozta az éjszaka, hanem hát csak mégse ássuk már azt el. Majd gondját viselem én magam; míg élek, hadd legyen az enyém, aztán pedig egész szaporultával együtt az eklézsiaé . . . Ne ijedj meg, Mihály . . . azért te rád is gondoltam ám . . . Most már ne az legyen a tied, a mit előbb neked szántam, hanem az a kilenc messzely mind, a mi a pincében van, a miről magad mondod, hogy nagyon jó helyen van. Eredj érte s vidd el mindjárt, a mit csak ott találsz. Ez legyen hűségedért a te örökséged. Ha pedig a pincét megjárta, fordítsd hazafelé fiam a szekered rúdját s igyekezzél becsületes ember lenni, mert bizony mondom neked, hogy az igyekezet nagyon is rád férne!

SZÍVÓS BÉLA.

Az egyházi élet köréből.

A «Jó Pásztor» IV. évfolyamából ez a harmadik szám. Ez is mutatja, hogy a szerkesztőt prot. íróink legjava támogatja nehéz munkájában, önzetlenül, pusztán a jó öntudat édes jutalmáért. A «Jó Pásztor» a tiszta evangéliumi szellem harcosa, szeretetet,

hitbúzgóságot, keresztyén hűséget hirdet és tanít; Isten igéjét prédikálja a templomon kívül. Arra törekszik, hogy a Krisztus szellemét beleplántálja olvasói szívébe s az életbe. A «Jó Pásztor» közöl szép költeményeket, építő bibliai magyarázatokat, buzgó elmélkedéseket, történeti rajzokat, tanulságos elbeszéléseket s különféle fontos tudnivalókat az egyházi élet köréből.

A «Jó Pásztor» ára *egész évre csak 2 korona*, oly csekély, hogy a legszegényebb napszámos ember is járathatja. A lap árát a szerkesztőhöz, *Kovács Sándor theol. akad. tanárhoz Pozsonyba* (Konvent-u. 13.) kell küldeni. Aki mindjárt fizetni nem tud, annak a kedviért elvárunk aratás vagy szüret utánig. A ki *öt* előfizetőt *gyűjt*, a «Jó Pásztort» egy egész évig ingyen kapja.

Protestáns Esték Pozsonyban. A pozsonyi evang. theol. akadémia tanári kara már tizenegyedik sorozatát kezdte meg a népszerűvé vált protestáns estéknek. Felolvasásaik oktatnak, mívelnek s egyszersmind az evangyéliom szeretetét plántálgatják a fogékony lelkekbe. Minden estét ének nyit meg s fejez be, a felolvasások mellett rendszerint még szép vallásos költemények, zene- s énekelőadások gyönyörködtetik s építik a hallgatóságot. A munka derék része az akad. tanárookra hárul, de velök készségesen osztoznak a terhen a testvér lyceum tanárai. Időnkint a magyar protestáns egyház kiváló költői és írói is megjelennek, hogy lelkök melegségével erősítsék a küzdő sereget. Adventkor Kozma Andor jött közénk, bőjtben Hegedűs István (febr. 22.) jelent meg a mi kicsi tűzhelyünk-nél s március 22-ére, virágszombatra várjuk Szabolcska Mihályt. Hegedűs két költeményét mutatta be lelkes előadásban az egybegyűlt nagy közönségnek s tárgyát meg is magyarázta. Az egyiket mai számunk közli. Ő a budapesti egyetemen a régi görög irodalomnak oktatója, de szíve az egyházi költészettől nem szakadt el, sőt — a mint maga mondotta — a tudomány vezette őt Krisztusnak és evangyéliomának tiszta igaz ismeretére. Kedves emlékü napokat töltöttünk együtt. Hegedűstől a viszontlátás reményében búcsúunk és Szabolcskát barátságos, szíves Istenhozottal várjuk.

Ki a te üdvösséged? A keresztyén ember azt feleli erre a kérdésre: *A Krisztus!* Hiszen az én Uram Krisztusom halt meg érettem a keresztfán, ő hordozta az én bűneimet s az ő érdeméért fogadott kegyelmébe mennyei atyám. Róm. kath. atyánkfiai másképp gondolják a dolgot. Nékik a római *pápa* az, a mi nekünk a Krisztus: közbenjáró, világosság, igazság és váltság. A multkor legalább a kath. autonómiai gyűlés a pápához táviratot küldött (aláírta

a prímás és az elnök), a melyben őt *Isten világosságának* nevezik s tőle várják *üdvösségöket*. Legyen nekik az ő hitök szerint! Majd elválík, a pápa érdeme valósággal üdvözíti-e inádóit s megszabadítja-e őket a kárhozattól ama nagy napon, a mikor eljő az embernek fia. Szomorú hanyatlása a keresztyénségnek, a mikor Isten zsámolyától egy esendő, gyarló ember földi, erőtlen trónjához fordul az emberek szeme. Mi megmaradunk a mi Üdvözítőnk mellett; az ő vére, halála elegendő minékünk s kívülről nem keressük üdvösségünket sehol, senkiben. Őt adta az Atya egyedül miértünk.

Olajág. Félévi pályafutás után bátran s bizalommal zörget ajtóinkon a Lorántfy Zsuzsánna-egyesület lapja, tulajdonképen a magyar protestáns nők lapja. Nem szorúl többé arra, hogy bemutassuk, mert hiszen megismerték, megkedvelték mindenütt. Ez a kis lapocská is az Isten országának szolgája, apostola, az evangyéliomnak hirdetője, az élet könyvének magyarázója. Reméljük, hogy a protestáns nők és lelkészek nem engedik elfonnyadni a szép remények közt hajtott *Olajágot*, melynek szerkesztője, Vargha Gyuláné, az evangyéliumi munka egyik fáradhatatlan vezetője. A lelkes hívatásoknak készséggel küld mutatványszámokat a kiadóhivatal (Budapest, IX., Kálvin-tér 7.). — Buzgó, pártolásra méltó lap az *Ébresztő* is, melyet Csürös István szerkeszt. Mind a kettőnek ára egész évre 2 korona.

Jó könyvek. Albert József, a Jó Pásztor kedves meseírója húsvétkor kiadja egy kötetre gyűlt meséit s egyéb költeményeit. A Jó Pásztor nyája évek óta ismeri az ő tanulságos verseit, a melyek gyönyörködtetnek is, igaz, de a fő bennök az, hogy oktatnak, jóra, nemesre nevelnek bennünket. Akármilyen tárgyról írjon, erkölcsi tanulság, okulás a vége. Meg kell az olyan írótnak becsülni, a ki a költészetet nem játékképen űzi, hanem vele komoly hivatást szolgál. A kötet ára 2 korona s meg lehet rendelni a *Jó Pásztor* útján is. — Az *Állatok világából* megérkezett a 48-ik füzet. Ezt is a szerkesztés gondossága, a feldolgozás magyarossága s világossága, meg szép magyarázó képek egész sora jellemzi. Egy-egy füzet ára 80 fillér, a mi viszonyainkhoz mérve olcsóság. Kiadják a Légrády-Testvérek Budapesten.

A **Magyar Szót** melegen ajánljuk hitsorsosaink támogatásába. Ez a napilap újabban az 1848. XX. t.-c. végrehajtásának határozott követelésével tette magát a prot. egyházak pártolására méltóvá. A r. kath. érdekeket egész sor lap védi, védi az ország ellenére is, védi prot. anyagi támogatással is, — ez egy lap gondol a prot. érdekekre, a melyek azonosak hazánk érdekeivel. Nem áldozatból, nem hálából, hanem *önérdekből* kell rá előfizetni.

Olvasóinknak boldog húsvéti ünnepeket kívánunk.

Az Evang. Theologusok Otthona kiadásában megjelent és kapható (Pozsony, Konvent-u. 13.)

„Kis Énekeskönyv“

A keresztyén hívek lelki épülésére régi és újabb szerzők műveiből szerkesztette **Kovács Sándor**.

A magyar prot. énekköltészet virágainak gyűjteménye ez a könyv. A reformatió korától kezdve napjainkig minden korszak költői megvannak benne. Magános áhítatosságra, iskoláknak és gyülekezeteknek egyiránt ajánlható. A 12 íves szép tiszta nyomású könyv ára csinos kötésben 1 kor. 50 fillér, angolvászon kötésben 4 korona. Nagyobb megrendelésnél kedvezmény jár.

Protestáns Esték ^{II.}füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök-nél és izraelieknél</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz</i>	<i>Hegedűs Istvántól.</i>
<i>Sokrates</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provencai troubadourok .</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről .</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban .</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a socialis reformok</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás.</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresztyén álláspontról.</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 2 korona, díszes angolvászon kötésben 3 korona.

A megrendelések a Balassa-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársasághoz vagy Kovács Sándor theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők

A legalkalmasabb konfirmációi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minék egy prot. családból sem volna szabad hiányoznia.

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

s minden könyvárusnál kapható.

Csinos keménykötésben 1 k. 60 fill
Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minister papíron, csattal 5 k. — fill
Elefántcsont utánzat, vagy díszes bőrkötésben arany metszettel pergament papíron díszes csattal 8 k. — fill

Lelkész vagy tanító uraknak két havi leszámolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.